

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2024/421000429296

PERSPEKTÍVY VSTUPU RUMUNSKA DO
EUROZÓNY

Bakalárska práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

PERSPEKTÍVY VSTUPU RUMUNSKA DO
EUROZÓNY

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce: Peter Moravec, MSc.

Bratislava 2024

Matej Macháček

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Matej Macháček

Pod'akovanie:

Ďakujem vedúcemu mojej bakalárskej práce, **Petrovi Moravcovi, MSc**, za pripomienky, trpezlivosť, cenné rady a spoluprácu pri vypracovaní tejto práce. Taktiež by som chcel vyjadriť veľkú vďaku svojej rodine a priateľom za ich neustálu podporu a motiváciu.

ABSTRAKT

MACHÁČEK, Matej: *Perspektívy vstupu Rumunska do eurozóny*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúci záverečnej práce: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, 45 s.

Cieľom práce je určiť na základe ekonomickej a politickej situácie pripravenosť Rumunska vstúpiť do eurozóny. Ekonomickú situáciu vyhodnocujem v kontexte sledovania konvergenčných kritérií a právneho hľadiska. Zároveň sledujem politické nálady v krajine a postoje spoločnosti v otázke prijatia eura.

Práca pozostáva z troch kapitol. Obsahuje šesť grafov. Prvá kapitola obsahuje informácie o Eure, menovej únii, konvergenčných kritériách a odborných názoroch na vstup Rumunska do eurozóny. Druhá kapitola určuje cieľ práce a metódy skúmania problému. Tretia kapitola je zameraná na hodnotenie jednotlivých výsledkov Rumunska v jednotlivých oblastiach konvergenčných kritérií a sledovania dodatočných kritérií potrebných pre vstup krajiny do eurozóny. Zároveň sledujem politickú situáciu a názory verejnosti v otázke prijatia eura v Rumunsku.

Kľúčové slová: Euro, Rumunsko, menová únia, konvergenčné kritériá, prijatie eura

ABSTRACT

MACHÁČEK, Matej: *Perspectives on Romania's Entry into the Eurozone*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance. – Thesis Supervisor: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, 45 pages.

The aim of the thesis is to determine the readiness of Romania to join the eurozone based on the economic and political situation. The economic situation is evaluated in the context of monitoring convergence criteria and from a legal perspective. At the same time, the political climate in the country and societal attitudes towards the adoption of the euro are observed.

The work consists of three chapters and includes six graphs. The first chapter provides information about the Euro, the monetary union, convergence criteria, and expert opinions on Romania's entry into the eurozone. The second chapter defines the aim of the thesis and the methods for investigating the problem. The third chapter focuses on evaluating Romania's performance in various areas of convergence criteria and monitoring additional criteria necessary for the country's entry into the eurozone. It also observes the political situation and public opinion in Romania regarding the adoption of the euro.

Keywords: Euro, Romania, monetary union, convergence criteria, euro adoption.

Obsah

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky.....	11
1.1 Informácie o Eure.....	11
1.2 Menová únia.....	12
1.2.1 Výhody a nevýhody	13
1.3 Podmienky vstupu do eurozóny.....	15
1.4 Maastrichtské kritéria.....	16
1.4.1 Cenová stabilita.....	16
1.4.2 Dlhodobé úrokové sadzby.....	17
1.4.3 Výška štátneho dlhu	18
1.4.4 Deficit štátneho rozpočtu	19
1.4.5 Stabilný menový kurz	20
1.5 Odborné názory na vstup Rumunska do eurozóny	22
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	24
3 Výsledky práce a diskusia	26
3.1 Analýzy kritérií pre vstup	26
3.2 Maastrichtské kritéria.....	26
3.2.1 Cenová stabilita.....	26
3.2.2 Dlhodobé úrokové sadzby.....	29
3.2.3 Výška štátneho dlhu	31
3.2.4 Deficit štátneho rozpočtu	32
3.2.5 Stabilný menový kurz	33
3.3 Názory obyvateľov Rumunska	35
3.4 Diskusia.....	37
Záver.....	40

Zoznam grafov

Graf 1 HICP Rumunsko/Eurozóna	28
Graf 2 TOP 3 a Rumunsko	29
Graf 3 Dlhodobé úrokové sadzby	31
Graf 4 Výmenný kurz EUR/RON	33
Graf 5 Ste za zavedenie Eura vo vašej krajine?.....	35
Graf 6 Je vaša krajina pripravená zaviesť Euro?	36

Úvod

Európska únia a eurozóna ako jej časť predstavujú vzor vysoko integrovanej medzinárodnej zóny. Zrod eurozóny signalizoval zmenu vo vnímaní medzinárodných financií a bol založený na teórii optimálnych menových oblastí. Táto zmena prináša so sebou pozitívne, ale aj negatívne efekty.

Štáty mimo eurozóny, ktoré sa zaviazali stať jej členmi, musia splniť takzvané konvergenčné kritériá. Tieto kritériá definujú ekonomické požiadavky pre kandidátske krajiny, ktoré musia splniť. Ich plnenie je kritické pre ich vlastnú bezpečnosť, ale aj pre stabilitu ostatných ekonomík v eurozóne.

V prípade Rumunska bola prvotná podpora pre euro vysoká. Postoj sa však zmenil po finančnej kríze, ktorá odhalila mnohé nevýhody spoločnej meny, najmä rýchle šírenie kríz medzi štátmi. Rumunsko ukázalo efektívny dohľad nad bankami a zvládlo krízu lepšie než samotná eurozóna.

Rozhodnutie o prijatí eura závisí od politikov a občanov krajiny. V Rumunsku panuje medzi obyvateľmi veľmi pozitívny postoj k euru, ale plnenie kritérií už tak pozitívne nie je.

Táto bakalárska práca sa sústreďuje na vyhodnotenie kritérií určujúcich pripravenosť Rumunska na vstup do eurozóny. Kľúčovou súčasťou je analýza plnenia kritérií a prieskum verejnej mienky, kde občania Rumunska vyjadrujú svoje názory na euro.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

1.1 Informácie o eure

Euro, spoločná mena používaná v Európskej menovej únii (EMU), predstavuje jeden z najvýznamnejších krokov k hospodárskej a menovej integrácii v Európe. Od jeho zavedenia v roku 1999 ako digitálnej meny a následného zavedenia fyzických bankoviek a mincí v roku 2002, sa euro stalo jednou z hlavných svetových mien. Jeho zavedenie odstránilo potrebu výmenných kurzov medzi členskými štátmi, čím sa výrazne uľahčil cezhraničný obchod a investície v rámci eurozóny.¹

Jednou z hlavných výhod eura je zjednodušenie obchodných a finančných transakcií. Odstránenie rizika kolísania výmenných kurzov a transakčných nákladov znamená, že podniky môžu efektívnejšie plánovať a investovať. Okrem toho Európska centrálna banka (ECB) a jej zameranie na udržiavanie nízkej inflácie prispieva k cenovej stabilite, čo je výhodné pre spotrebiteľov a podniky.²

Na druhej strane, členské štáty eurozóny stratili kontrolu nad svojimi národnými menami a tým aj schopnosť vykonávať nezávislú menovú politiku. Toto môže byť nevýhodné v situáciách, kde by bolo potrebné riešiť špecifické lokálne ekonomické problémy prostredníctvom menových opatrení, ako je úprava úrokových sadzieb alebo tlačenie peňazí.

Eurozóna, ktorá zahŕňa krajiny, ktoré prijali euro ako svoju oficiálnu menu, sa postupne rozširuje a zahŕňa viac členských štátov Európskej únie, čo značne zväčšuje jej hospodársky vplyv. Táto expanzia však prináša aj výzvy, ako je potreba koordinácie fiškálnej politiky medzi rôznymi národnými vládami, aby sa udržala stabilita meny a zabránilo rozpočtovým deficitom, ktoré by mohli ohroziť ekonomickú stabilitu eurozóny.³

¹ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. Introduction to the Euro. [elektronický zdroj]. In: ECB. online. [cit. 2024-01-08]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.sk.html>>.

² EURÓPSKA ÚNIA. Benefits of the Euro. [elektronický zdroj]. In: European Union. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/benefits>>.

³ EURÓPSKA ÚNIA. The Euro: Official EU Currency. [elektronický zdroj]. In: European Union. online. [cit. 2024-04-15]. Dostupné na internete: <<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/official-eu-currency>>.

Okrem ekonomických výhod a výziev, euro má aj politický a symbolický význam. Predstavuje úsilie o väčšiu jednotu a integráciu medzi európskymi národmi a je často vnímané ako krok k posilneniu európskej identity a solidarity. Vďaka spoločnej mene sa občania eurozóny cítia bližšie k myšlienke európskej jednoty, čo môže byť kľúčové pre budúci rozvoj a stabilitu Európskej únie ako celku.

Euro je nielen menovým nástrojom, ale aj katalyzátorom pre hlbšiu integráciu a spoluprácu medzi európskymi štátmi. Jeho vývoj a budúcnosť sú úzko prepojené s politickými a ekonomickými rozhodnutiami na európskej úrovni, a jeho úspech je neoddeliteľne spojený s prosperitou a stabilitou celej eurozóny.

1.2 Menová únia

Európska menová únia (EMU) predstavuje významný krok v procese európskej integrácie, ktorý mal významný vplyv na ekonomiky a politiky jej členských štátov. S 19 členmi zo 27 krajín Európskej únie, ktoré k januáru 2024 prijali euro ako svoju spoločnú menu, EMU ilustruje rozsiahlu spoluprácu a integráciu. Tento počet členov je dôkazom jej rastúceho vplyvu a dôležitosti v európskom regióne.

História EMU sa začala v roku 1993 založením Maastrichtskej zmluvy, ktorá položila základy pre vytvorenie spoločnej európskej meny. Uvedenie digitálnej formy eura v roku 1999 a následné zavedenie fyzických bankoviek a mincí v roku 2002 malo za cieľ zjednotiť členské štáty prostredníctvom hospodárskej a menovej integrácie. Tento krok bol zameraný na posilnenie hospodárskej stability, zjednodušenie obchodu a posilnenie politického spoločenstva medzi členskými štátmi.⁴

Rozvoj a expanzia EMU sú kľúčové pre budúcnosť európskej integrácie. Ako sa členské štáty snažia o harmonizáciu svojich ekonomických politík, výzvy spojené s rozdielnymi hospodárskymi situáciami a politickými cieľmi zostávajú kľúčovými otázkami. EMU nie je len

⁴ EURÓPSKA ÚNIA. History and Purpose of the Euro. [elektronický zdroj]. In: European Union. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/history-and-purpose>>

ekonomický projekt, je to tiež politický projekt, ktorý si vyžaduje silnú vôľu a odhodlanie k dosiahnutiu hlbšej integrácie a solidarity medzi členskými štátmi.⁵

V konečnom dôsledku, úspech EMU závisí od schopnosti členských štátov spolupracovať, prekonávať rozdiely a hľadať spoločné riešenia pre dosiahnutie širších cieľov európskej integrácie. Tento projekt ilustruje úsilie o vytvorenie silnejšej a jednotnejšej Európy, ktorá dokáže efektívne čeliť globálnym výzvam a udržať si svoje miesto na medzinárodnom javisku.⁶

1.2.1 Výhody a nevýhody

Jednotná mena EMU priniesla významné výhody. Zjednodušenie obchodu a investícií vďaka odstráneniu potreby výmenných kurzov medzi členskými štátmi výrazne uľahčilo cezhraničný obchod a investície.⁷ Výskumy ukazujú, že zavedenie eura významne zvýšilo obchod medzi členskými štátmi eurozóny.

Napríklad, štúdiá zverejnená v *European Economic Review* naznačila, že euro zvýšilo obchod medzi členmi eurozóny o 5% až 15%. Odstránenie výmenného rizika a transakčných nákladov spojených s výmennými kurzami umožnilo firmám a investorom ľahšie plánovať a investovať cez hranice. EMU tiež poskytla stabilné a predvídateľné ekonomické prostredie, čo je výhodné pre dlhodobé plánovanie podnikov a spotrebiteľov. Euro poskytlo eurozóne vyššiu mieru makroekonomickej stability.

Podľa Európskej centrálnej banky mala eurozóna pred pandémiou COVID-19 nižšiu volatilitu HDP a nižšiu infláciu v porovnaní s predchádzajúcimi desaťročiami. Táto stabilita pomáha podnikom a spotrebiteľom pri plánovaní a znižuje náklady na zabezpečenie proti makroekonomickým rizikám. Zvýšená medzinárodná váha eurozóny ako celku tiež posilnila jej pozíciu v globálnych finančných a politických vzťahoch. Euro posilnilo svoju pozíciu ako druhá najdôležitejšia rezervná mena na svete. Európska komisia uvádza, že približne dve tretiny svetových rezervných aktív držaných v cudzích menách sú v amerických dolároch,

⁵ VÉRON, N.. The International Role of the Euro. [elektronický zdroj]. In: Bruegel Policy Contribution. 2021. online. [cit. 2024-01-20]. Dostupné na internete: <<https://www.bruegel.org>>.

⁶ HANS-WERNER, et al. *European Monetary Integration*. Cambridge: MIT Press, 2015. 276 s. ISBN 978-0262029980.

⁷ EURÓPSKA ÚNIA. Benefits of the Euro. [elektronický zdroj]. In: European Union. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/benefits>>.

zatiaľ čo euro predstavuje približne 20%. Toto posilňuje vplyv eurozóny v medzinárodných finančných a politických vzťahoch. Spoločná mena navyše poskytuje určitú mieru ochrany pred globálnymi ekonomickými turbulenciami a menovými krízami.

Na druhej strane, členstvo v EMU prináša aj určité nevýhody. Strata monetárnej suverenity znamená, že členské štáty nemôžu vykonávať samostatnú menovú politiku, čo môže byť limitujúce pri riešení špecifických lokálnych hospodárskych problémov.⁸ Ekonomické rozdiely medzi členmi môžu viesť k napätiam a nerovnomernému rozvoju v rámci eurozóny. Štúdie poukazujú na to, že kríza v eurozóne odhalila hranice využívania trhovej integrácie a voľného obchodu ako nástrojov rozvoja.

Jedna zo štúdií podrobne skúma, ako tento proces ovplyvnil rôzne európske krajiny, a to najmä tie na periférii, akými sú napríklad Grécko a Portugalsko, a poukazuje na dôležitosť zamerania sa na nerovnomerný rozvoj v rámci európskej politickej ekonomiky. Konkrétne prípady, ako sú problémy Grécka a Portugalska, sú odrazom nerovnomerného a kombinovaného rozvoja. Tieto krajiny prešli procesom integrácie do európskeho trhového systému, čo viedlo k prehĺbovaniu nerovností, pretože krajiny s vyššou produktivitou ťažili z obchodu viac ako tie s nižšou produktivitou. Napríklad Portugalsko, ktoré sa zameriavalo na rozvoj svojho priemyslu, zostalo závislé od pracovne intenzívnych sektorov, čo neprinieslo očakávaný ekonomický rast a modernizáciu.

Riziko, že problémy v jednej krajine môžu rýchlo ovplyvniť ostatné krajiny v eurozóne, je tiež významným faktorom. Okrem toho, koordinácia a prijímanie rozhodnutí na úrovni eurozóny môže byť zložitá a často vyvoláva otázky o demokratickej zodpovednosti a suverenite.⁹

⁸ PADOA-SCHIOPPA, T.. The Euro and Its Central Bank: Getting United after the Union. MIT Press, 2020. 304s. ISBN 978-0262539214.

⁹ FRIEDEN, J., WALTER, S. Political Economy of the Eurozone Crisis. [elektronický zdroj]. In: Scholar at Harvard. 2017. online. [cit. 2024-01-18]. Dostupné na internete: <<https://scholar.harvard.edu/files/jfrieden/files/friedenwalter2017.pdf>>.

1.3 Podmienky vstupu do eurozóny

Vstup do eurozóny, ktorá je skupinou krajín Európskej únie používajúcich euro ako svoju oficiálnu menu, je viazaný na splnenie niekoľkých kritických podmienok. Tieto podmienky, známe ako konvergenčné kritériá alebo Maastrichtské kritériá, sú základnými piliermi hospodárskej a menovej únie a zabezpečujú, že všetky krajiny prístupujúce do eurozóny majú stabilnú a zdravú ekonomiku.¹⁰

Prvým a základným kritériom je stabilita cien. Krajina usilujúca sa o vstup do eurozóny musí preukázať vysokú mieru cenovej stability, čo sa meria inflačnou mierou. Táto požiadavka zabezpečuje, že nové členské štáty neprinesú do eurozóny nestabilitu cien.

Druhým kľúčovým aspektom je kontrola verejných financií. Krajina musí mať verejný dlh a vládny deficit pod kontrolou. Verejný dlh by nemal presiahnuť 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a vládny deficit by mal byť nižší ako 3 % HDP. Tieto limity sú dôležité pre udržanie fiškálnej disciplíny a zabezpečenie, že krajiny vstupujúce do eurozóny nemajú extrémne vysoké úrovne dlhu, ktoré by mohli ohroziť stabilitu spoločnej meny.¹¹

Treťou požiadavkou je stabilita úrokových sadzieb. Krajina sa snažiaca o vstup do eurozóny by mala mať dlhodobé úrokové sadzby, ktoré nepresahujú o viac ako dva percentuálne body priemer troch najlepších členských štátov Európskej únie s najnižšími sadzbami. Toto kritérium zabezpečuje, že krajiny prístupujúce do eurozóny majú stabilný dlhodobý úverový trh, čo je nevyhnutné pre zdravú ekonomiku.

Okrem týchto ekonomických kritérií musí krajina tiež preukázať právnu kompatibilitu so zmluvami a právnymi predpismi Európskej únie, vrátane tých, ktoré sa týkajú nezávislosti centrálnej banky. Tento aspekt je dôležitý, pretože zabezpečuje, že národné zákony sú v súlade s pravidlami a reguláciami Európskej únie, čo je nevyhnutné pre hladké fungovanie menovej únie.

¹⁰ EURÓPSKA ÚNIA. Managing the Euro. [elektronický zdroj]. In: European Union. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/managing-euro>>

¹¹ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/tell-me-more/html/join_the_euro_area.en.>.

Vstup do eurozóny teda nie je len o splnení ekonomických ukazovateľov, ale aj o angažovanosti a schopnosti dodržiavať prísne normy, ktoré sú potrebné pre stabilitu a prosperitu spoločnej európskej meny. Tento proces zabezpečuje, že každá krajina, ktorá sa stane členom eurozóny, je pripravená a schopná prispieť k jej silnej a stabilnej budúcnosti.

1.4 Maastrichtské kritéria

1.4.1 Cenová stabilita

Cenová stabilita je základným kameňom maastrichtských kritérií a zároveň základným predpokladom pre zdravé hospodárske prostredie v eurozóne. Aby krajina mohla vstúpiť do eurozóny, musí preukázať schopnosť udržiavať nízku a stabilnú mieru inflácie.¹² Konkrétne, jej ročná miera inflácie by nemala presiahnuť o viac ako 1,5 percentuálneho bodu priemeru najlepších troch členských štátov Európskej únie s najnižšou mierou inflácie.¹³

Dôvod, prečo je cenová stabilita tak dôležitá, spočíva v tom, že vysoká alebo nestabilná inflácia môže viesť k erózii hodnoty meny, čím sa znižuje kúpna sila obyvateľstva a zhoršujú sa ekonomické podmienky. Stabilná miera inflácie zabezpečuje, že spotrebitelia a podniky môžu robiť dlhodobé plány bez obáv z nepredvídateľných zmien cien.¹⁴ Navyše, cenová stabilita prispieva k nižším úrokovým sadzbám, čo podporuje investície a hospodársky rast.

Na dosiahnutie a udržanie cenovej stability musia krajiny vykonávať primerané menové a fiškálne politiky. Zahrňuje to kontrolovanie množstva peňazí v obehu a udržiavanie disciplíny vo verejných financiách. Krajina, ktorá usiluje o vstup do eurozóny, teda musí preukázať, že jej centrálna banka a vlády sú schopné a ochotné prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie stabilnej inflácie.

¹² EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>>.

¹³ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2024/html/ecb.sp240415~08ef84923c.en.html>>.

¹⁴ LISÝ, Ján et al. Ekonomía. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2016. 621 s. ISBN 978-80-7552-275-7.

Táto požiadavka na cenovú stabilitu je nielen zárukou ekonomickej stability pre danú krajinu, ale aj dôležitým faktorom pre celkovú stabilitu a integritu eurozóny. Pri vstupe do eurozóny krajiny zdieľajú spoločnú menu, a preto je nevyhnutné, aby každý člen mal podobné ekonomické základy a stabilitu, aby sa zabránilo rizikám, ktoré by mohli vzniknúť z výrazných rozdielov v cenovej stabilite medzi krajinami.

Okrem ekonomických aspektov, maastrichtské kritériá a požiadavka na cenovú stabilitu tiež symbolizujú dôležitý politický záväzok. Krajiny, ktoré chcú vstúpiť do eurozóny, musia preukázať, že sú pripravené na úzku spoluprácu a koordináciu s ostatnými členmi Európskej únie v oblasti menovej politiky. Tento proces integrácie a spolupráce je kľúčový pre posilnenie celkovej ekonomickej a politickej jednoty v Európe.

V konečnom dôsledku, cenová stabilita a Maastrichtské kritériá sú neoddeliteľnou súčasťou procesu európskej hospodárskej integrácie. Poskytujú rámec pre udržateľný rozvoj a stabilitu v eurozóne, čím prispievajú k silnejšej a prosperujúcej Európskej únii.

1.4.2 Dlhodobé úrokové sadzby

Úroková miera predstavuje kľúčové kritérium konvergenčných kritérií pre vstup do eurozóny. Krajiny, ktoré sa usilujú o vstup, musia preukázať, že ich dlhodobé úrokové sadzby sú stabilné a sú na úrovniach porovnateľných s najstabilnejšími ekonomikami v Európskej únii. Konkrétne, ich dlhodobé úrokové sadzby na vládne dlhopisy nesmú presiahnuť o viac ako dva percentuálne body priemer sadzieb troch členských štátov Európskej únie s najnižšími sadzbami.¹⁵ Predpokladá sa, že krajiny s nízkymi a stabilnými úrokovými sadzbami majú zdravý dlhový trh a sú vnímané ako nízko rizikové.

Stabilné dlhodobé úrokové sadzby sú taktiež indikátorom toho, že krajina má efektívne makroekonomické politiky, vrátane fiškálnej politiky a riadenia verejného dlhu. Nízke úrokové sadzby sú dôležité pre podporu investícií a ekonomického rastu, a zároveň znižujú náklady na vládne požičiavanie, čo prispieva k udržateľnosti verejných financií.

Zároveň, tento dôraz na dlhodobú úrokovú mieru v rámci Maastrichtských konvergenčných kritérií má za cieľ zaistiť, že noví členovia eurozóny prispievajú k jej celkovej

¹⁵ EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>>.

finančnej stability. Krajiny s nízkymi a stabilnými úrokovými sadzbami sú menej pravdepodobné, že sa stanú zdrojom finančnej nestability v eurozóne. Toto je obzvlášť dôležité, pretože problémy jedného člena eurozóny môžu mať dopad na celý blok, vzhľadom na vzájomne prepojené hospodárstva a spoločnú menu.

V kontexte globálneho hospodárskeho prostredia, kde úrokové sadzby môžu ovplyvniť menové toky a výmenné kurzy, je dôležité, aby členské štáty eurozóny disponovali makroekonomickými nástrojmi na udržiavanie svojej finančnej a menovej stability. Takýto prístup pomáha nielen jednotlivým krajinám, ale aj celkovej eurozóne a zabezpečuje, že euro zostane silnou a stabilnou menou.

V dlhodobom horizonte, splnenie kritérií dlhodobej úrokovej miery spolu s ostatnými Maastrichtskými konvergenčnými kritériami, ako je cenová stabilita a udržateľnosť verejných financií, podporuje hospodársku konvergenciu medzi členskými štátmi Európskej únie. Toto je kľúčové pre úspešnú integráciu nových členov do eurozóny a pre ich prispievanie k silnejšej a viac integrovanej Európskej únii.

1.4.3 Výška štátneho dlhu

Veľkosť verejného dlhu je zásadným kritériom pre vstup do eurozóny. Podľa Maastrichtských kritérií nesmie celkový verejný dlh krajiny presiahnuť 60 % HDP. Táto hranica je kľúčová na zabezpečenie udržateľnosti verejných financií a na predchádzanie riziku dlhovej krízy. Vysoký verejný dlh môže spôsobiť, že krajina sa stane zraniteľnou voči ekonomickým šokom, môže zvýšiť úrokové sadzby a obmedziť vládnu schopnosť financovať dôležité verejné služby a investície.

Krajiny s nižším percentom HDP vo verejnom dlhu sú lepšie vybavené na zvládanie hospodárskych výziev a majú väčší priestor pre fiškálne stimuly v prípade ekonomických recesií.¹⁶ Udržateľnosť verejného dlhu je taktiež dôležitá pre dôveru investorov a pre stabilitu menovej únie ako celku. V prostredí eurozóny, kde fiškálne problémy jednej krajiny môžu mať vplyv na celú úniu, je riadenie a udržiavanie nízkych úrovní verejného dlhu kľúčové pre ekonomickú stabilitu a dôveru v euro.

¹⁶ EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>>.

Udržiavanie verejného dlhu pod hranicou 60 % HDP nie je len otázkou splnenia formálnych kritérií. Je to tiež základný aspekt zdravého hospodárskeho riadenia, ktorý napomáha makroekonomickej stabilite a znižuje riziko finančných kríz. Krajiny s nízkym verejným dlhom majú väčšiu flexibilitu v politike rozpočtového deficitu a sú menej závislé od zahraničných veriteľov, čo im umožňuje efektívnejšie reagovať na hospodárske kolísania.

Zároveň, dodržiavanie prísnych limitov na verejný dlh podporuje dôveryhodnosť a stabilitu eura vo svetovej ekonomike. Keďže členovia eurozóny zdieľajú spoločnú menu, ich individuálne hospodárske rozhodnutia a politiky majú priamy dopad na ostatné členské štáty a na celú eurozónu ako takú. Preto je riadenie verejného dlhu zásadné nielen pre jednotlivé krajiny, ale aj pre udržanie celkovej integrity a dôveryhodnosti eurozóny.

Vzhľadom na to, že eurozóna je zložená z rozmanitých ekonomík s rôznymi úrovňami rozvoja a hospodárskymi štruktúrami, je udržanie stabilného a udržateľného verejného dlhu kľúčové pre zabezpečenie, že všetky krajiny môžu spolupracovať a prosperovať v rámci jednotnej menovej únie. Toto je dôležité pre budúci rast a stabilitu eurozóny a pre posilnenie jej postavenia ako dôveryhodného a stabilného hospodárskeho bloku na globálnej scéne.

1.4.4 Deficit štátneho rozpočtu

Deficit štátneho rozpočtu je dôležitým ukazovateľom fiškálnej zdravosti a disciplíny krajiny, ktorá sa uchádza o vstup do eurozóny. Maastrichtské kritériá stanovujú, že deficit štátneho rozpočtu nesmie presiahnuť 3 % HDP krajiny. Tento limit je nevyhnutný na zabezpečenie toho, aby vládne výdavky neboli neudržateľne vysoké v porovnaní s ekonomickou výkonnosťou krajiny.¹⁷ Krajiny, ktoré majú nízky alebo dobre riadený deficit, ukazujú, že dokážu efektívne riadiť svoje verejné financie a zároveň investovať do rastu a rozvoja.

Správa o deficite štátneho rozpočtu je tiež kľúčová pre dôveru trhov, pretože naznačuje, že krajina má schopnosť splácať svoje dlhy a že neexistuje vysoké riziko fiškálnej krízy. V rámci eurozóny, kde členské štáty zdieľajú spoločnú menu, je kontrola deficitu štátneho rozpočtu zásadná, aby sa predišlo prenosu fiškálnych problémov z jednej krajiny do druhej.

¹⁷ EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>>.

Dodržiavanie limitu deficitu štátneho rozpočtu je rovnako dôležité pre zabezpečenie, že členské štáty eurozóny môžu spoločne reagovať na hospodárske výzvy a udržiavať stabilitu spoločnej meny. Tento prístup pomáha predchádzať situáciám, kedy nadmerné výdavky jednej krajiny môžu viesť k tlaku na menovú úniu ako celok, čo by mohlo ohroziť stabilitu eura a dôveru v neho.

Zodpovedná fiškálna politika, ktorá zahŕňa udržiavanie deficitu štátneho rozpočtu v rámci stanovených limitov, je tiež nevyhnutná pre zdravý dlhodobý hospodársky rast. Krajiny s vyváženými rozpočtami majú väčšiu flexibilitu pri riešení hospodárskych kríz, ako sú recesie, a môžu efektívnejšie využívať fiškálne stimuly na podporu hospodárskej aktivity.

V celkovom kontexte eurozóny je dôležité, aby každá krajina prispievala k celkovej fiškálnej a ekonomickej stabilite regiónu. Tento záväzok k fiškálnej disciplíne je kľúčovým prvkom v procese európskej hospodárskej integrácie a pomáha zabezpečiť, že eurozóna zostane silná a odolná voči vnútorným aj vonkajším ekonomickým výzvam.

1.4.5 Stabilný menový kurz

Stabilita menového kurzu je ďalším z kľúčových Maastrichtských kritérií pre vstup do eurozóny, ktoré vyžadujú, aby kandidátske krajiny preukázali schopnosť udržať stabilný výmenný kurz voči euru. Toto kritérium je zásadné na zabezpečenie hladkej integrácie do eurozóny a na minimalizáciu menových turbulencií, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na obchod a investície v rámci únie.

ERM II (Európsky menový systém II) je mechanizmus, ktorý umožňuje členským štátom Európskej únie, ktoré ešte neprijali euro, udržiavať svoju menu v stabilnom výmennom pomere voči euru. Cieľom ERM II je podporiť stabilitu kurzov krajín EÚ, ktoré zatiaľ nie sú členmi eurozóny. V rámci ERM II sú určené centrálna parita meny krajiny voči euru na šesť platných číslíc. Krajiny sa zaväzujú udržiavať svoje meny v rámci stanovených fluktuálnych pásiem - obvykle $\pm 15\%$ od centrálného kurzu voči euru.¹⁸

¹⁸ Slovenská vláda. Informácie o eure. [elektronický zdroj]. In: Slovenská vláda - Integrácia eura. online. [cit. 2024-04-15]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/webarchiv/euro/indexd43b.html?ID=1044>>.

Tento mechanizmus má za cieľ zabezpečiť, že krajiny pred vstupom do eurozóny preukážu schopnosť riadiť svoju ekonomiku bez nadmerných kolísavostí výmenného kurzu.¹⁹

Kľúčovým mechanizmom na dosiahnutie menovej stability je Európsky menový systém II (ERM II), ktorý bol zavedený po prijatí eura ako spoločnej meny. ERM II nahrádza pôvodný Európsky menový systém, ktorý bol vytvorený v 70. rokoch 20. storočia s cieľom zredukovať menové fluktuácie medzi členskými krajinami Európskej únie. Cieľom ERM II je pripraviť krajiny na adopciu eura prostredníctvom zabezpečenia menovej stability a konvergencie. Tento systém umožňuje krajine udržiavať svoju menu v určitom pásme voči euru, čo pomáha stabilizovať výmenné kurzy a znižuje riziko nežiaducich menových kolísaní.

Podľa aktuálnych pravidiel Európskej únie musí krajina, ktorá chce vstúpiť do eurozóny, byť súčasťou ERM II minimálne dva roky pred hodnotením. Počas tejto doby musí krajina zabezpečiť, aby jej výmenný kurz zostal v rámci stanovených fluktuačných pásiem bez vážnych napätí, čo znamená, že sa nesmie odchýliť príliš ďaleko od stanoveného centrálného kurzu. Okrem toho sa počas tohto dvojročného obdobia nevyžaduje devalvácia meny proti euru.²⁰

Táto požiadavka je založená na predpoklade, že krajiny s menovou stabilitou sú lepšie pripravené na účasť v menovej únii, kde menové kolísania môžu mať významný dopad na hospodársku stabilitu. Udržanie stabilného výmenného kurzu je dôležité aj pre podniky a spotrebiteľov v krajine, pretože poskytuje predvídateľnosť a znižuje riziká spojené s výmennými kurzami.

¹⁹ EURÓPSKA KOMISIA. ERM II: EU's Exchange Rate Mechanism. [elektronický zdroj]. In: European Commission - Economy, Finance, and the Euro. online. [cit. 2024-01-20]. Dostupné na internete: <https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en>.

²⁰ EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>>.

1.5 Odborné názory na vstup Rumunska do eurozóny

Odborné názory na vstup Rumunska do eurozóny sa líšia a súvisia s viacerými kľúčovými aspektmi.

Po prvé, existuje všeobecná podpora pre vstup Rumunska do eurozóny medzi obyvateľstvom krajiny. Podľa prieskumu z roku 2021, približne tri štvrtiny obyvateľov Rumunska podporujú zavedenie eura. Napriek tejto podpore si však významná časť rumunskej populácie uvedomuje, že ich krajina ešte nie je pripravená na vstup do eurozóny, pričom 69 % respondentov vyjadrilo obavy o fiškálnu nepripravenosť krajiny.²¹

Čo sa týka samotného procesu prijatia eura, Rumunsko musí splniť niekoľko cieľov a odporúčaní stanovených Európskou komisiou. Medzi tieto ciele patrí zníženie reálnej konvergenčnej medzery a oprava makroekonomických nerovnováh, splnenie štrukturálnych kritérií vrátane zvýšenia fiškálnych príjmov a udržateľnej konsolidácie verejných financií, vstup do ERM (pred eurozónou) na minimálne dva roky, vstup do Bankovej únie a samotné prijatie eura. Rumunsko tiež čelí výzvam, ako sú zlepšenie výberu fiškálnych príjmov, rozvoj infraštruktúry, podpora vysokohodnotnej produkcie a zvýšenie konkurencieschopnosti ekonomiky.²²

Napriek týmto cieľom a odporúčaniam sa Rumunsko zatiaľ nepriblížilo k splneniu maastrichtských kritérií, ktoré sú nevyhnutné pre vstup do eurozóny. Rumunsko si v minulosti stanovilo viaceré termíny pre vstup do eurozóny, naposledy v roku 2024, avšak tieto termíny sa neustále posúvajú, a to najnovšie na roky 2027-2028, ako uviedol rumunský premiér Florin Cîtu v roku 2021.²³

Rumunské orgány identifikovali päť hlavných cieľov, ktoré sú nevyhnutné pre adopciu eura. Tieto ciele zahŕňajú napríklad zlepšenie výberu fiškálnych príjmov, rozvoj infraštruktúry a podporu vysokohodnotnej produkcie. Okrem toho sa odporúča zlepšenie financovania

²¹ EUOBSERVER. Public support and fiscal readiness for Euro adoption in Romania. [elektronický zdroj]. In: EUObserver. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://euobserver.com>>.

²² BUSINESS REVIEW. Romania's path to Euro adoption: Economic targets and challenges. [elektronický zdroj]. In: Business Review. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://business-review.eu>>.

²³ EUOBSERVER. Fulfillment of convergence criteria in Romania. [elektronický zdroj]. In: EUObserver. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://euobserver.com>>.

vzdelávania a zdravotnej starostlivosti, čo sú investície do ľudského kapitálu. Taktiež sa zdôrazňuje význam rozvoja dopravnej infraštruktúry, ktorá by prepojila regióny krajiny a zlepšila spojenie s hlavnými európskymi dopravnými trasami.²⁴

Celkové hodnotenie ukazuje, že Rumunsko musí ešte urobiť podstatné kroky v oblasti ekonomických a legislatívnych reforiem, aby mohlo úspešne vstúpiť do eurozóny. Tento proces si vyžaduje nielen splnenie ekonomických kritérií, ale aj širšiu sociálnu a politickú podporu, ako aj strategické plánovanie na vládnej úrovni. Medzinárodné porovnania ukazujú, že aj keď Rumunsko dosiahlo pokrok v mnohých ekonomických ukazovateľoch, stále zaostáva za priemerom eurozóny v produktivite práce a životnej úrovni. Tieto faktory sú dôležité pre zabezpečenie hladkej integrácie do menovej únie, pretože zabezpečujú, že krajina môže konkurovať v jednotnom trhovom prostredí bez výrazných ekonomických šokov.²⁵

Neistota spojená s geopolitickými faktormi a externými ekonomickými šokmi, ako je nedávna pandémia COVID-19, predstavuje ďalšiu vrstvu komplexnosti pre plány Rumunska vstúpiť do eurozóny. Tieto udalosti môžu ovplyvniť ekonomické predpoklady a odhaliť slabiny, ktoré by mohli byť pri skúške európskymi inštitúciami považované za nedostatky. Vláda taktiež musí riešiť vnútorné politické výzvy, vrátane boja proti korupcii a zlepšenia správy vecí verejných, ktoré sú kriticky dôležitým úspechom reformných snáh a pri zavádzaní nevyhnutných zmien v legislatíve pred vstupom do eurozóny.²⁶

²⁴ INVESTOPEDIA. Infrastructure development and fiscal revenue collection in Romania. [elektronický zdroj]. In: Investopedia. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.investopedia.com>>.

²⁵ ECONOMY AND FINANCE. Romania's economic progress and integration challenges within the Eurozone. [elektronický zdroj]. In: Economy and Finance. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.economyandfinance.eu>>.

²⁶ EURACTIV. Political and geopolitical challenges affecting Romania's Eurozone entry plans. [elektronický zdroj]. In: EURActiv. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.euractiv.com>>.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľom tejto práce je vyhodnotiť aktuálny stav plnenie respektíve neplnenie kritérií, ktoré sú potrebné na vstup Rumunska do eurozóny. Súčasťou je aj vyhodnotenie súčasných názorov obyvateľov a politikov v Rumunsku. Ďalším kľúčovým aspektom je analyzovanie ekonomických a politických faktorov, ktoré môžu ovplyvniť túto integráciu, ako sú hospodárske rastové trendy, fiškálna politika a vnútorné reformy, ktoré sú potrebné na splnenie konvergenčných kritérií stanovených Európskou úniou. Práca tiež skúma možné ekonomické a sociálne dôsledky prijatia eura v Rumunsku. Okrem kvantitatívneho hodnotenia aktuálneho stavu ekonomiky sa táto práca zameriava aj na kvalitatívne posúdenie verejného a politického konsenzu v súvislosti s integráciou. V rámci širšieho kontextu sa táto analýza snaží identifikovať hlavné výzvy a príležitosti, ktoré predstavuje členstvo Rumunska v eurozóne, a formulovať odporúčania pre politické opatrenia, ktoré by podporili hladký prechod na spoločnú menu.

Predmetom skúmania boli:

- Plnenie konvergenčných kritérií
- Právne a dodatočné kritériá potrebné pre úspešnú konvergenciu
- Postoje obyvateľstva a politikov

Pri vyhodnocovaní výsledkov bolo aplikované široké spektrum analytických techník s cieľom zabezpečiť komplexné a presné zhodnotenie dostupných údajov. Dáta pochádzajúce z rôznych domácich aj medzinárodných inštitúcií boli predmetom rozsiahlej kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy. Významný dôraz bol kladený na grafické spracovanie údajov. Tento prístup nielenže umožnil lepšie pochopenie vzťahov medzi rôznymi ukazovateľmi, ale zároveň zefektívnil proces rozhodovania tým, že umožnil rýchlejšie a intuitívnejšie interpretácie výsledkov dát. Výsledkom bolo značné zlepšenie schopnosti identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce ekonomické a sociálne dynamiky.

Podrobne boli preskúmané konvergenčné kritériá, ktoré sú základným pilierom pre hodnotenie ekonomickej súdržnosti a stability krajín ašpirujúcich na vstup do eurozóny alebo jej súčasných členov. Hlavným zdrojom údajov boli štatistické údaje z Eurostatu, Európskej centrálnej banky a obsiahle konvergenčné správy, ktoré poskytujú dôkladné zhodnotenie ekonomických trendov a politických podmienok v krajinách Európskej únie. Zameril som sa na údaje z posledných 16 rokov, teda od vstupu Rumunska do Európskej únie.

Rovnako bola kladená značná pozornosť na politicko-sociálnu dimenziu, kde boli dôležitým zdrojom údaje z Eurobarometra a analytické články z renomovaných internetových denníkov. Tieto zdroje poskytli cenné informácie o verejných názoroch a sociálno-politických trendoch, ktoré hrajú kľúčovú rolu v pochopení ako verejnosť vníma rôzne politické a ekonomické iniciatívy na úrovni Európskej únie.

Celkovo táto práca predstavuje komplexný prístup k vyhodnocovaniu ekonomických a sociálnych aspektov, ktoré sú dôležité pre pochopenie a analýzu konvergenčných kritérií a ich vplyvu na jednotlivé krajiny. Tento rozsiahly pohľad na problematiku umožňuje lepšie pochopenie a prekážok a výziev, ktoré stoja pred európskymi krajinami v súčasnom a budúcom prístupovom procese do eurozóny.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Analýzy kritérií pre vstup

Rumunsko, ako člen Európskej únie od roku 2007, sa zaviazalo k adopcii eura po splnení potrebných podmienok a stanovilo si cieľový rok 2024 na jeho zavedenie. Proces vstupu do eurozóny si vyžaduje splnenie viacerých ekonomických a právnych kritérií, ktoré sú stanovené v Zmluve o fungovaní Európskej únie a pravidlách Európskej centrálnej banky.

Podľa posledných správ Európskej centrálnej banky, Rumunsko ešte stále zápasí so splnením niektorých z týchto kritérií, najmä v oblasti dlhodobých úrokových sadzieb, ktoré sú výrazne nad referenčnou hodnotou. Tento faktor poukazuje na potrebu ďalších ekonomických reforiem a stabilizácie makroekonomického prostredia v krajine.

Okrem ekonomických kritérií, zohráva významnú rolu aj právna kompatibilita s legislatívou Európskej únie a sila inštitucionálneho prostredia krajiny. Je dôležité, aby národné legislatívy boli v súlade so štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

Vstup Rumunska do eurozóny je tak nielen technickou, ale aj politickou a ekonomickou výzvou, ktorá si vyžaduje koordinované úsilie na vnútroštátnej aj európskej úrovni. Cieľom je zabezpečiť, aby rumunská ekonomika bola schopná úspešne integrovať sa do menovej únie, a tým prispieť k stabilite a prosperite celej eurozóny.

3.2 Maastrichtské kritéria

3.2.1 Cenová stabilita

Cenová stabilita v Rumunsku čelí výzvam, najmä v kontexte rastúcej inflácie. Tento faktor je dôležitým kritériom pre vstup do eurozóny, pričom Rumunsko sa snaží dosiahnuť tento cieľ do roku 2026.

V roku 2023 bola hospodárska situácia Rumunska ovplyvnená viacerými faktormi, vrátane dozvukmi globálnej pandémie COVID-19, vojny na Ukrajine a jej dopadov na energetickú závislosť od Ruska. Tieto udalosti mali vplyv na rastúce ceny energií a potravín, čo spôsobilo zvýšenie inflačných tlakov. Napriek relatívne robustnému rastu HDP v roku 2022 sa v roku 2023 rast ekonomiky spomalil, hlavne kvôli užším finančným podmienkam a

zmierňujúcemu sa dopytu. Predpokladá sa, že v roku 2024 dôjde k miernemu oživeniu s predpokladaným rastom HDP okolo 3,1%.²⁷

Monetárna politika Rumunska, riadená Národnou bankou Rumunska, sa zameriava na ciele inflácie. Hoci oficiálny inflačný cieľ je stanovený na 2.5% s odchýlkou ± 1 percentuálneho bodu, dlhodobo bola monetárna politika pomerne voľná a v minulosti viedla k negatívnym reálnym úrokovým sadzbám.²⁸ Tento prístup spôsobil, že inflácia v Rumunsku bola nad cieľovým rozpätím počas rokov 2018-2019 a opäť od polovice roku 2021, kvôli rastúcim cenám energií.

Pokiaľ ide o inflačný výhľad, očakáva sa, že hlavná miera inflácie HICP (Harmonizovaný index spotrebiteľských cien) v Rumunsku bude postupne klesať, z približne 12% v priemere v roku 2022 na mierne pod 10% v roku 2023. Celková priemerná inflácia HICP by sa mala v roku 2024 a 2025 zrýchlene znižovať a nakoniec by sa mala vrátiť do cieľového rozsahu centrálnej banky. Avšak, stále existujú riziká, že proces zníženia inflácie bude postupovať pomalšie.²⁹

Tieto faktory poukazujú na to, že cenová stabilita v Rumunsku je stále v procese a vyžaduje si ďalšie opatrenia a reformy na dosiahnutie požadovaných cieľov, najmä v kontexte snaženia sa o vstup do eurozóny.

²⁷ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2024/html/ecb.sp240415~08ef84923c.en.html>>.

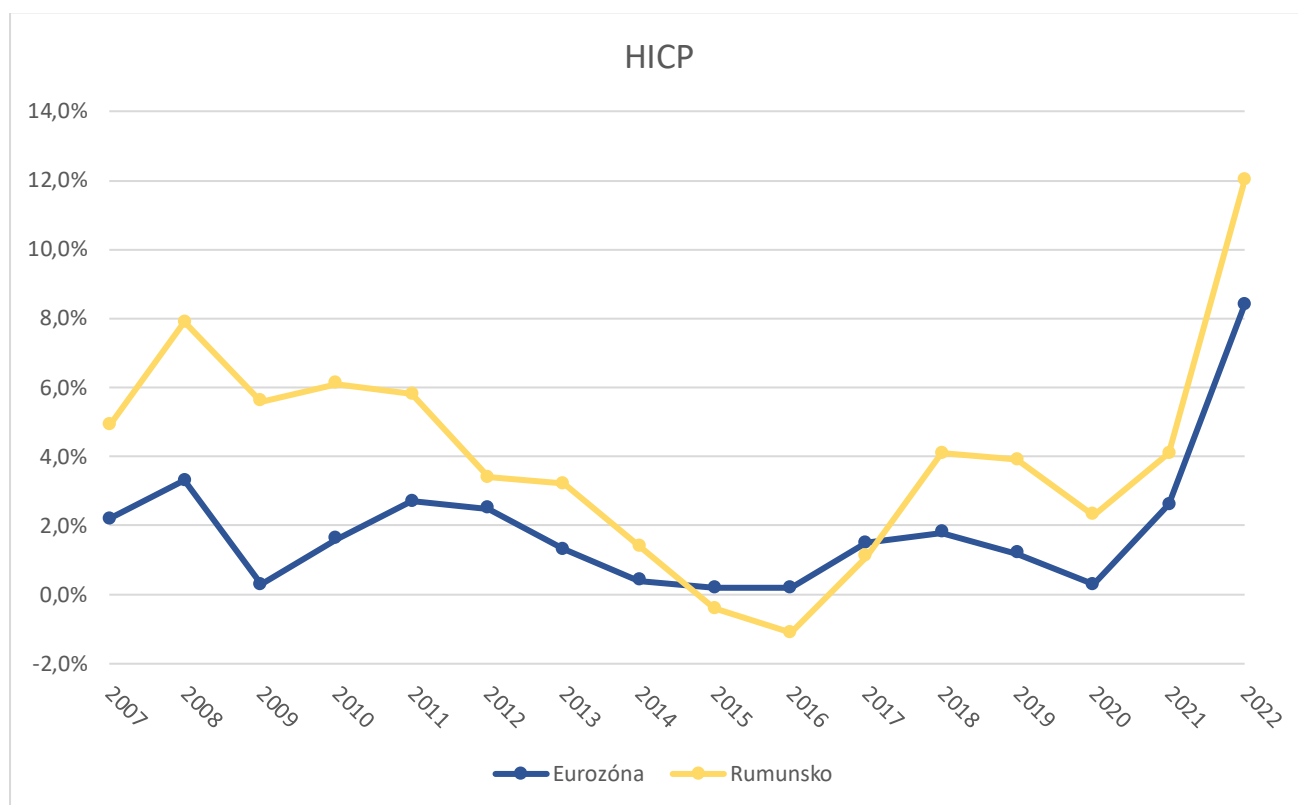
²⁸ RUMUNSKÁ NÁRODNÁ BANKA. The Role of National Bank of Romania in Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: BNR Research Papers. 2023. online. [cit. 2024-02-20]. Dostupné na internete: <<https://www.bnro.ro/Research-Papers-2023-3546.aspx>>.

²⁹ INŠTITÚT PRE EKONOMICKÉ PROGNOZY. Economic Implications of Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. In: Romanian Economic Forecasts. 2023. online. [cit. 2024-02-03]. Dostupné na internete: <https://www.ipe.ro/Economic_Implications_of_Euro_Adoption>.

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP) je ukazovateľ, ktorý sa používa na meranie inflácie v Európskej únii podľa harmonizovaného prístupu a jednotnej sady definícií.

30

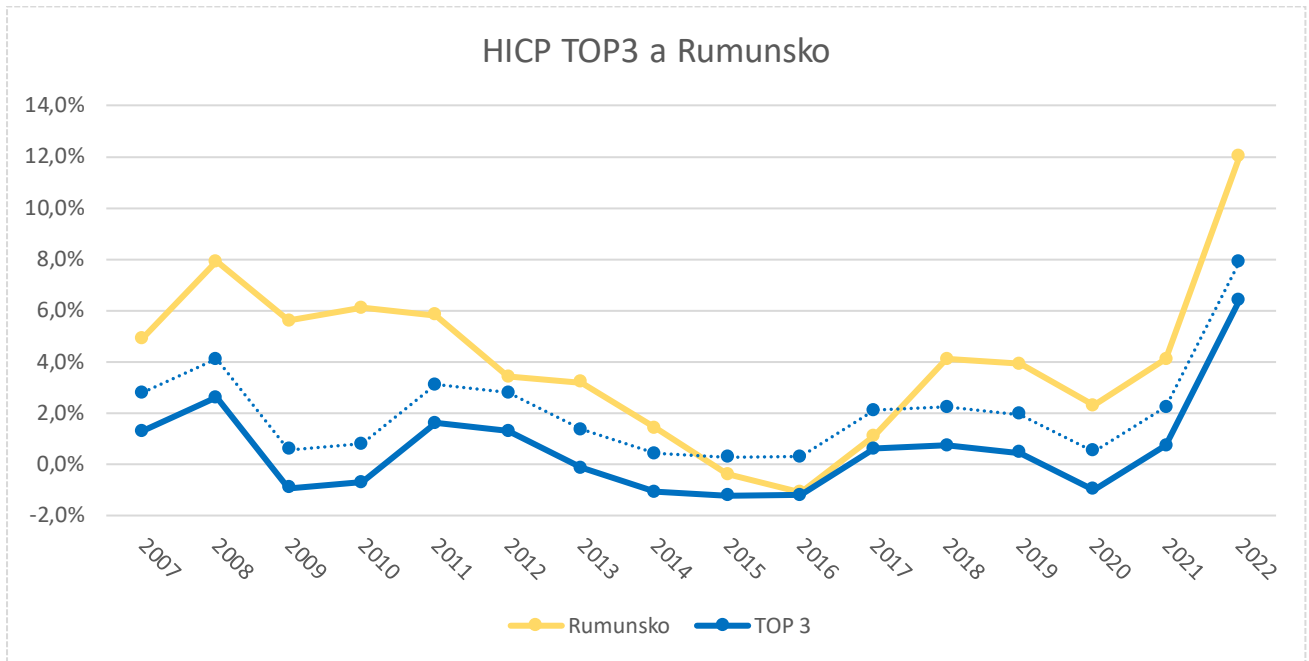
Graf 1 HICP Rumunsko/Eurozóna

Zdroj: Vlastné spracovanie, EUROSTAT

³⁰ EUROSTAT. Glossary: Harmonised Index of Consumer Prices (HICP). [elektronický zdroj]. In: Eurostat Statistics Explained. online. [cit. 2024-04-15]. Dostupné na internete: <[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_\(HICP\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_(HICP))>

Graf 2 TOP 3 a Rumunsko

Zdroj: Vlastné spracovanie, EUROSTAT

Z grafov vyplýva, že Rumunsko dlhodobo nevie udržať mieru inflácie v stanovenej hranici 1,5 percentuálneho bodu priemeru najlepších troch členských štátov Európskej únie s najnižšou mierou inflácie. Avšak medzi rokmi 2015-2017 sa to krajine podarilo aj vďaka aktívnej menovej politike centrálnej banky.

3.2.2 Dlhodobé úrokové sadzby

Dlhodobé úrokové sadzby v Rumunsku sú kľúčovým faktorom pre hodnotenie jeho ekonomickej stability a pripravenosti na vstup do eurozóny. Tieto sadzby, ktoré indikujú náklady na dlhodobé požičiavanie, ovplyvňujú investičné rozhodnutia, spotrebu a celkový hospodársky rast. Vyššie úrokové sadzby môžu poukazovať na nedostatočnú dôveru v ekonomiku, čo môže viesť k obmedzeniu investícií a negatívnym dopadom na rast. Naopak, nižšie sadzby môžu stimulovať hospodársku aktivitu a prilákať investície. V kontexte prístupu k eurozóne, Rumunsko musí preukázať schopnosť udržiavať dlhodobé úrokové sadzby v súlade s európskymi normami. Tieto sadzby sú taktiež dôležité pre domácnosti a podniky, keďže ovplyvňujú úrokové náklady na hypotéky, úvery a ďalšie finančné produkty. Pri hodnotení

pripravenosti Rumunska na prijatie eura, dlhodobé úrokové sadzby poskytujú základné meradlo hospodárskej a menovej stabilite krajiny.

K januáru 2024 dosiahla dlhodobá úroková sadzba v Rumunsku hodnotu 6,08%, čo predstavuje pokles v porovnaní s hodnotou 6,75% o rok skôr.³¹ Tento pokles je pozitívnym znakom, avšak dlhodobá úroková sadzba je stále vyššia než dlhodobý priemer krajiny, ktorý je 5,86%. Tento údaj naznačuje, že hoci Rumunsko dosahuje pokrok, stále čelí výzvam v oblasti makroekonomických ukazovateľov, ktoré sú dôležité pre vstup do eurozóny.³²

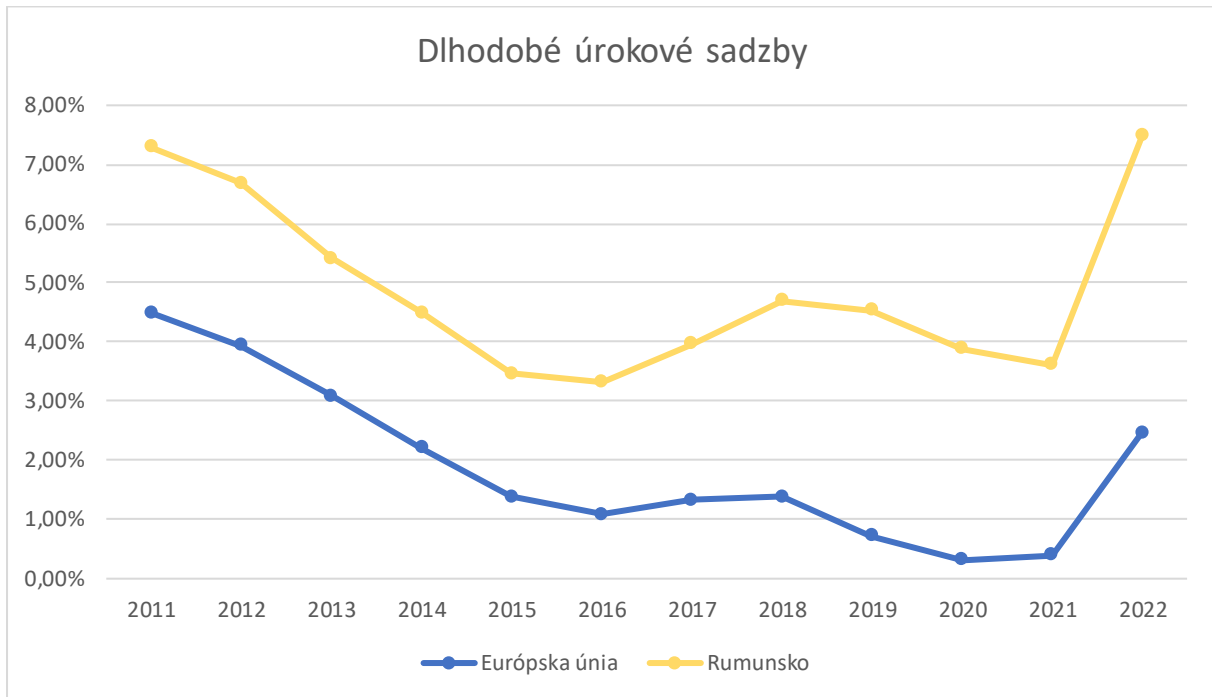
Podľa hodnotenia Európskej centrálnej banky, dlhodobé úrokové sadzby v Rumunsku boli výrazne nad referenčnou hodnotou počas hodnotiaceho obdobia. To naznačuje, že hoci je v Rumunsku záujem a podpora pre prechod na euro, existujú významné ekonomické prekážky, ktoré je potrebné prekonať. Tento aspekt je kľúčový pre hodnotenie pripravenosti krajiny na prijatie eura, keďže dlhodobé úrokové sadzby sú jedným z kritérií, ktoré musí krajina splniť pre vstup do eurozóny.

Celkovo, aj keď existuje v Rumunsku silná podpora pre vstup do eurozóny a pozorujeme určitý pokrok v znížení dlhodobých úrokových sadzieb.

³¹ RUMUNSKÁ NÁRODNÁ BANKA. The Role of National Bank of Romania in Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: BNR Research Papers. 2023. online. [cit. 2024-01-10]. Dostupné na internete: <<https://www.bnr.ro/ROBID-ROBOR-5672.aspx>>.

³² EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-10]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu>>.

Graf 3 Dlhodobé úrokové sadzby

Zdroj: Vlastné spracovanie, EUROSTAT

Podľa údajov z Eurostatu, Rumunsko nespĺňa spomínané dlhodobé úrokové sadzby. Za sledované obdobie sa ani raz nedostalo do požadovanej hranice dvoch percentuálnych bodov. Najbližšie bolo k tomu v roku 2015, bolo to spôsobené aktivitou rumunskej centrálnej banky, kde sme vďaka tomu videli v tých rokoch aj plnenie kritérií v oblasti cenovej stability.

3.2.3 Výška štátneho dlhu

K začiatku roku 2024 predstavuje štátny dlh Rumunska 50,02% HDP krajiny. Hoci Rumunsko má relatívne nízku mieru štátneho dlhu v porovnaní s niektorými ďalšími krajinami, jeho dlh sa v posledných rokoch postupne zvyšoval. Tento trend bol čiastočne ovplyvnený potrebou fiškálnej stimulácie po finančnej kríze v roku 2008 a následnými hospodárskymi výzvami, vrátane pandémie COVID-19.

V roku 2023 štátny dlh dosiahol 47,9% HDP, s očakávaným nárastom na 48,9% v roku 2024 a ďalším rastom na 50,5% HDP v roku 2025. Tento trend je spojený s postupným zvyšovaním vládneho deficitu, ktorý sa v roku 2023 odhaduje na 6,3% HDP a má klesnúť na 5,3% v roku 2024 a 5,1% v roku 2025. Tento pokles deficitu je plánovaný vďaka fiškálnym konsolidačným opatreniam, ktoré sa majú zaviesť v januári 2024.

Rumunsko má flexibilitu v počítaní svojho štátneho dlhu, keďže ešte nie je súčasťou eurozóny a pri výpočte svojho štátneho dlhu používa ešte komplexnejšiu metódu, než vyžaduje Maastrichtská zmluva.³³ Správa štátneho dlhu krajiny spadá pod Ministerstvo verejných financií, pričom centrálné procesy týkajúce sa dlhu, vrátane jeho vytvárania a obchodovania, sú v rukách centrálnej banky Rumunska.

Vzhľadom na tieto faktory, hoci Rumunsko čelí nárastu svojho štátneho dlhu, jeho úroveň zostáva v porovnaní s niektorými inými európskymi štátmi pomerne nízka. Pokračujúce fiškálne výzvy a ekonomické podmienky však vyžadujú opatrné riadenie štátneho dlhu a fiškálnej politiky v nasledujúcich rokoch.

3.2.4 Deficit štátneho rozpočtu

K roku 2024 sa predpokladá, že deficit štátneho rozpočtu Rumunska dosiahne približne 5% hrubého domáceho produktu (HDP). Tento deficit je mierne vyšší v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi a odzrkadľuje vyššie vládne výdavky a pomalší rast príjmov. Táto situácia je výsledkom rôznych faktorov vrátane fiškálnych opatrení na zmiernenie vplyvu vysokých cien energií a opatrení súvisiacich s COVID-19 pandémiou.

Rumunská vláda navrhla v rámci rozpočtu na rok 2024 výdavky, ktoré zahŕňajú zvýšenie verejných investícií a zvýšenie minimálnej mzdy. Zároveň sa plánujú opatrenia na fiškálnu konsolidáciu, vrátane zvýšenia korporačnej dane a postupného rušenia preferenčných daňových režimov v stavebníctve a poľnohospodárstve, s cieľom znížiť deficit na úroveň bližšiu 3% HDP, čo je limit stanovený Európskou úniou.

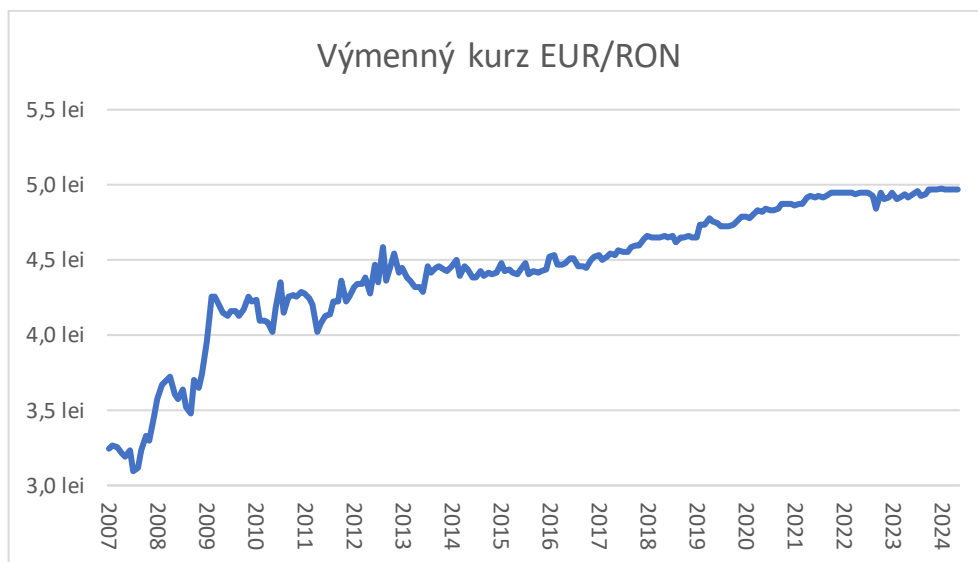
Je dôležité spomenúť, že deficit štátneho rozpočtu je len jedným z mnohých ukazovateľov, ktoré vplývajú na celkovú hospodársku situáciu krajiny. Výška deficitu a dynamika jeho zmien sú dôležité pre hodnotenie fiškálnej politiky a dlhodobej udržateľnosti verejných financií

³³ OFFICIAL JOURNAL OF THE EUROPIAN UNION. Council Decision 2013/023/EU. [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 2013. online. [cit. 2024-02-02]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013O0023>>.

3.2.5 Stabilný menový kurz

V uplynulých rokoch Rumunsko preukázalo značnú zručnosť v riadení svojej menovej politiky a výmenného kurzu lei (RON). Stabilita rumunskej meny je výsledok kombinácie plávajúceho menového kurzu a strategických zásahov centrálnej banky. Hoci Rumunsko sa nezaviazalo k pevne stanovenému menovému režimu, jeho konzistentná a predvídateľná menová politika uľahčila lepšiu integráciu do európskeho trhu a zjednodušila medzinárodný obchod a investície. Táto stabilita lei bola kľúčová pre ekonomický rast krajiny, znižujúc riziká spojené s výmennými kurzami, ktoré sú zásadné pre ekonomiku so silnou orientáciou na zahraničný obchod.

Graf 4 Výmenný kurz EUR/RON

Zdroj: <https://finance.yahoo.com/quote/EURRON%3DX/history>

Rumunská národná banka zohrala kľúčovú úlohu v udržiavaní tohto menového prostredia. Prostredníctvom operácií na devízových trhoch a menovej politiky banka zmiernila extrémne fluktuácie meny a udržiavala makroekonomickú stabilitu. Využívala rôzne nástroje, vrátane operácií na otvorenom trhu, úpravy úrokových sadzieb a príležitostných priamych intervencií na devízovom trhu, aby stabilizovala lei, najmä v obdobiach globálnej finančnej neistoty a domácich ekonomických výkyvov. Tieto opatrenia vyžadovali delikátnu rovnováhu medzi udržaním stabilného kurzu a zabezpečením dostatočnej likvidity v ekonomike, pričom bolo nevyhnutné, aby zásahy Rumunskej národnej banky nenarušili trhové mechanizmy.

Aj v roku 2024 Rumunsko pokračuje v uplatňovaní politiky plávajúceho menového kurzu, kde trhové sily hrajú primárnu úlohu v určovaní výmenného kurzu lei. ³⁴ Rumunská národná banka však zostáva ostražitá a pripravená zasiahnuť v prípade potreby, aby sa predišlo nežiaducim výkyvom. Ekonomická budúcnosť Rumunska je ovplyvnená nielen vnútroštátnymi reformami, ale aj globálnym ekonomickým prostredím. Krajina čelí výzvam ako zvýšenie konkurencieschopnosti, znižovanie verejného dlhu a pokračovanie v reformách potrebných na adopciu eura.

K januáru 2024 Rumunsko ešte nebolo členom Mechanizmu výmenných kurzov II. Cieľom Rumunska bolo pôvodne vstúpiť do ERM II a následne adoptovať euro, ciele sa však niekoľkokrát posunuli. Rumunsko musí pred vstupom do ERM II zaviesť niekoľko ekonomických a monetárnych úprav, vrátane deregulácie energetického trhu, reštrukturalizácie štátnych podnikov a modernizácie infraštruktúry. Tieto reformy sú nevyhnutné pre dosiahnutie potrebnej ekonomickej konvergencie s eurozónou.

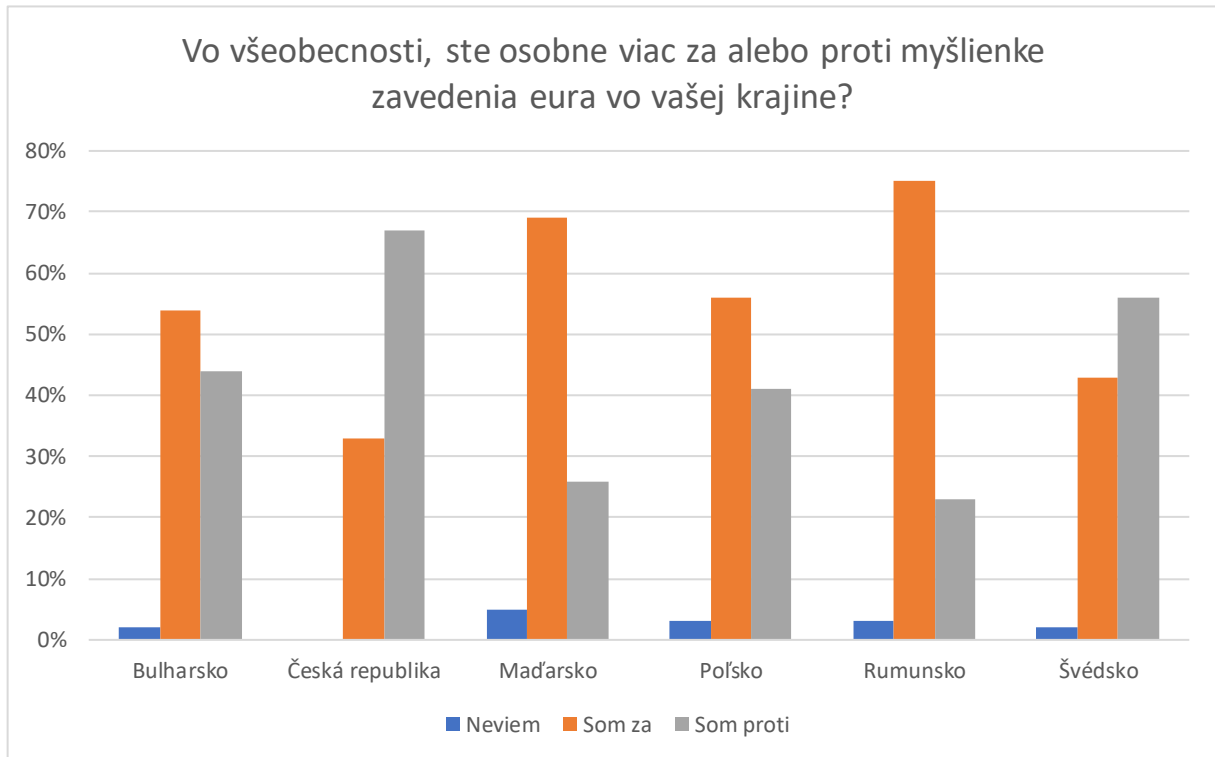
Rumunsko sa nachádza v náročnom období, kde sa snaží dosiahnuť stabilný cenový kurz a zároveň riešiť výzvy súvisiace s infláciou a menovou politikou. Centrálna banka sa snaží nájsť rovnováhu medzi potrebou ďalšieho obmedzovania dopytu a vyhnutím sa recesií, ktorá by mohla narušiť iné oblasti ekonomiky.

³⁴ RUMUNSKÁ NÁRODNÁ BANKA. Exchange Rate Mechanism and Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: National Bank of Romania Publications. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://www.bnro.ro/Exchange-Rate-Mechanism-and-Euro-Adoption-1234.aspx>>.

3.3 Názory obyvateľov Rumunska

Z výsledkov Flash Eurobarometra, ktorý mal vyše 1000 respondentov z každého členského štátu, ktorý ešte neprijal euro, som analyzoval názory a náladu medzi obyvateľmi Rumunska k prijatiu eura a pripravenosti krajiny na prijatie meny.

Graf 5 Ste za zavedenie eura vo vašej krajine?

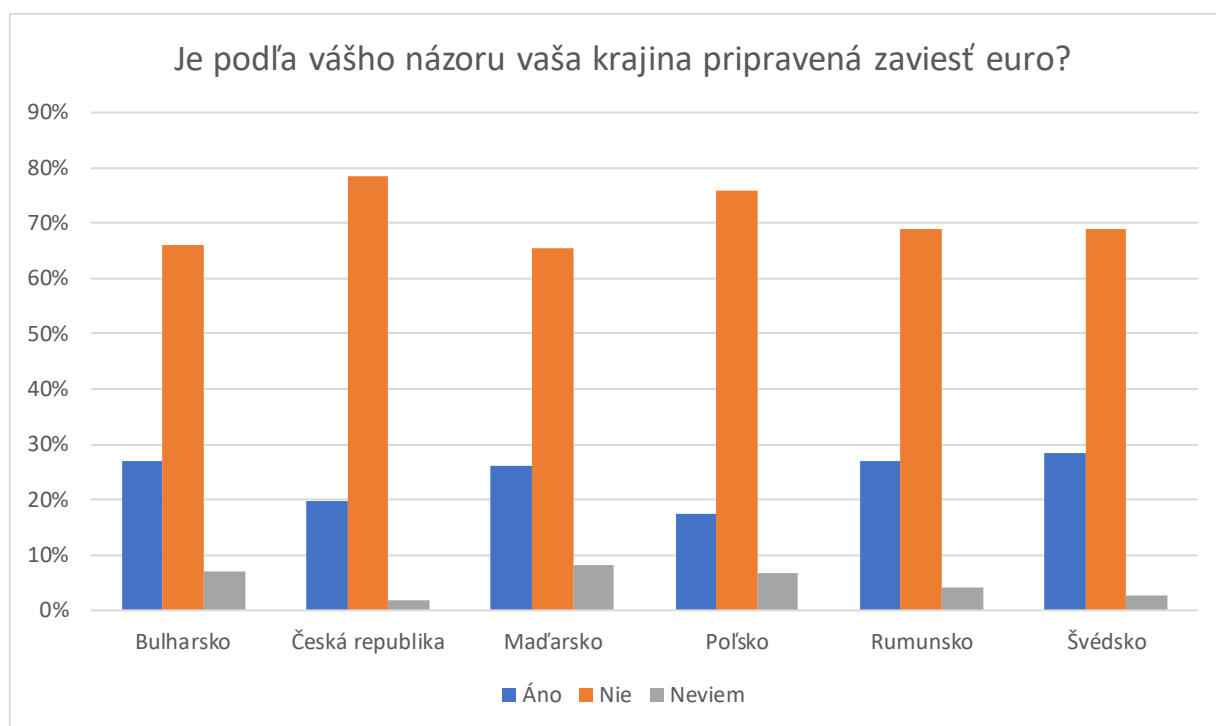

Zdroj: Vlastné spracovanie, EUROBAROMETER

K roku 2024 vykazuje Rumunsko vysokú mieru podpory pre vstup do eurozóny medzi svojimi obyvateľmi. Podľa Flash Eurobarometra, prieskumu verejnej mienky, až 75% Rumunov podporuje prechod na euro, čo je najvyšší podiel medzi všetkými členskými štátmi Európskej únie, ktoré ešte neprijali euro. Toto číslo vzrástlo z predchádzajúceho roku, keď podpora dosahovala 63%.

Napriek tejto vysokej podpore si však veľká časť rumunskej populácie je vedomá fiškálnej nepripravenosti krajiny na vstup do eurozóny, pričom 69% obyvateľov považuje Rumunsko za nepripravené na takýto krok.

Graf 4 Je vaša krajina pripravená zaviesť euro?

Zdroj: Vlastné spracovanie, EUROBAROMETER

Rumunsko, ktoré sa stalo členom Európskej únie v roku 2007, si stanovilo cieľ prijať euro v roku 2024, avšak tento cieľ bol považovaný za "veľmi ambiciózny", keďže krajina musí napraviť veľké ekonomické nerovnováhy. Minister financií Florin Citu uviedol, že s vhodnými opatreniami by Rumunsko mohlo byť pripravené na vstup do ERM II, mechanizmu výmenných kurzov, ktorý je predpokladom pre vstup do eurozóny, v roku 2024. Nedávno došlo k posunu termínu pristúpenia Rumunska k eurozóne, pričom premiér Florin Citu naznačil, že to môže byť možné až v rokoch 2027-2028.³⁵

Táto situácia v Rumunsku je zložitá. Na jednej strane existuje vysoká verejná podpora pre prijatie eura, na druhej strane však krajina čelí výzvam v dosiahnutí ekonomických kritérií potrebných pre vstup do eurozóny. Tieto výzvy zahŕňajú potrebu stabilizácie verejných financií a riešenie makroekonomických nerovnováh.

³⁵ RUMUNSKÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ. Public Sentiment towards Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. 2023. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://rjea.ro/public-sentiment-towards-euro-adoption-in-romania>>.

Z tohto pohľadu je zrejmé, že hoci rumunská verejnosť podporuje myšlienku eura, vláda musí ešte vykonať značné úsilie na splnenie potrebných kritérií a zabezpečenie hladkého prechodu na jednotnú menu. Tento proces zahŕňa nielen ekonomické a finančné reformy, ale aj zabezpečenie súladu s ostatnými členskými štátmi Európskej únie v oblastiach ako fiškálna disciplína a cenová stabilita.

3.4 Diskusia

Rumunsko je členom Európskej únie od roku 2007, kedy vstúpilo do nej spolu s Bulharskom. Od tohto kroku sa zaviazalo aj k budúcemu prijatiu eura ako svojej meny, čo je posledná etapa členstva v Hospodárskej a menovej únii. Táto etapa nemá stanovený presný časový rámec, ale je podmienená splnením určitých kritérií.

Rumunsko opatrne postupuje v súvislosti s prijatím eura, pričom sa zameriava na udržanie vlastnej ekonomickej stability a postupné splnenie potrebných kritérií. Vplyv ekonomických kríz a pandémie COVID-19 spôsobil zmeny v ekonomických očakávaniach a postojoch obyvateľov Rumunska k euru.

Rumunsko sa snaží dodržiavať konvergenčné kritériá, ale výsledky nie sú v súlade s normami. Jedným z hlavných problémov je neúčast' v ERM II, kvôli čomu nie je splnené kritérium výmenných kurzov.

Správa Európskej centrálnej banky z júna 2022 hodnotí pokrok krajín Európskej únie mimo eurozóny, vrátane Rumunska, v snahe o ekonomickú konvergenciu s eurozónou. Rumunsko čelí výzvam ako vysoká inflácia, ktorá prekračuje referenčnú hodnotu ECB, a je jedinou krajinou podrobenou procedúre pri nadmernom deficite. Správa tiež zohľadňuje dopad pandémie COVID-19 a ruskej invázie na Ukrajinu na hospodársky rast a infláciu v týchto krajinách.³⁶

³⁶ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu>>.

Postoje obyvateľov v roku 2024 preukázali kladný postoj. Väčšina ľudí síce očakáva prijatie eura do 10 rokov, viac ako dve tretiny si ale myslia, že ich krajina na prijatie eura pripravená nie je.³⁷

V Rumunsku sa tiež diskutuje o rôznych aspektoch prijatia eura, vrátane ekonomických a právnych kritérií, verejného a politického názoru, ako aj o potrebných reformách pre splnenie Maastrichtských kritérií. Táto debata zahŕňa aj analýzu fiškálnej a menovej politiky Rumunska, jeho snahy o dosiahnutie ekonomickej stability a potenciálny vplyv vstupu do eurozóny na rumunskú ekonomiku.

Rumunsko si kladie za cieľ prijať euro, čo by pre krajinu znamenalo významný krok sľubujúci množstvo príležitostí. Tento krok by nasledoval vzor iných európskych krajín, ktoré už euro zaviedli, a ponúkol by Rumunsku výhody spojené s integráciou do hlbšieho ekonomického a menového systému Európskej únie. Avšak, aby sa tento cieľ stal realitou, Rumunsko musí najprv dosiahnuť lepšie výsledky v plnení konvergenčných kritérií a vstúpiť do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Po splnení týchto nevyhnutných podmienok by sa Rumunsko mohlo stať plnohodnotným členom hospodárskej a menovej únie a začleniť sa do eurozóny.

„Euro v Rumunsku by som veľmi privítal. Začlenilo by nás to oveľa viac do Európskej únie a otvorilo by nám to veľa možností na obchodné spolupráce. Takisto by to podľa mňa posilnilo cestovný ruch. Nálada v Rumunsku je veľmi pozitívna k prijatiu eura, ale ja si osobne nemyslím že sme na to pripravení a pritom absolútne nemám prehľad ako sme na tom v plnení kritérií na vstup do eurozóny.“³⁸

Podľa môjho názoru by Rumunsku prijatie eura pomohlo vo viacerých sférach. Rovnako aj názory obyvateľov potvrdzujú to, že sú za prijatie eura. Rumunsko sa snažilo plniť z časti konvergenčné kritériá, ale výsledky neboli dlhodobo uspokojivé, aj keď v krátkodobom horizonte ukázala centrálna banka, že je schopná tieto kritériá dodržiavať a plniť. Taktiež neúčast' v mechanizme ERM II krajinu odsúva od prijatia eura. Ak sa Rumunsko rozhodne

³⁷ EUROBAROMETER 487. Public Opinion on Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. In: European Commission. 2023. online. [cit. 2024-02-16]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/economy_finance/eurobarometer487>.

³⁸ Osobný rozhovor s občanom Rumunska Sergio Olteanu, ohľadom vstupu Rumunska do Eurozóny.

vstúpiť do ERM II a bude sa aktívne snažiť dodržiavať Maastrichtské kritéria, je podľa mňa vysoko pravdepodobné že k zavedeniu eura príde.

Záver

Rumunsko čelí v niekoľkých politickom a hospodárskom výzvam, ktoré ovplyvňujú jeho postavenie v rámci Európskej únie a jeho prípravu na prípadné prijatie eura. V politickom kontexte sa Rumunsko pripravuje na prezidentské voľby v roku 2024, kde mnoho kandidátov už vyjadrilo záujem o kandidatúru. Tento politický súboj môže odrážať rôzne názory na hospodársku a európsku politiku krajiny.

V rámci hospodárskej sféry krajina čelí výzvam, ktoré zahŕňajú kontrolu inflácie a správu verejných financií. Zavedenie eura by pre Rumunsko mohlo priniesť určité výhody, ako napríklad zvýšenie transparentnosti cien, podpora zahraničného obchodu a posilnenie pozície krajiny v globálnej a európskej ekonomike. Na druhej strane však existujú obavy, že vstup do eurozóny by mohol mať negatívny vplyv na platobnú bilanciu a konkurencieschopnosť rumunského hospodárstva, najmä ak eurozóna nie je považovaná za optimálnu menovú oblasť pre krajinu.

Rumunsko stojí pred komplexnými rozhodnutiami, ktoré ovplyvnia jej budúcu integráciu do európskych štruktúr.

Zoznam bibliografických odkazov

1. EURÓPSKA KOMISIA. 2023 Country Report - Romania. [elektronický zdroj]. In: European Commission Publications. 2023. online. 88 s. [cit. 2024-01-14]. Dostupné na internete: <https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2023-country-report-romania_en>. ISBN 978-92-68-03214-5.
2. OECD. Romania: Boosting productivity and human capital will foster economic growth, more jobs and higher incomes. [elektronický zdroj]. In: OECD Publications. online. [cit. 2024-01-13]. Dostupné na internete: <<https://www.oecd.org/romania/>>.
3. EURACTIV. Romania wants to push euro adoption by 2026. [elektronický zdroj]. In: Euractiv. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/romania-wants-to-push-euro-adoption-by-2026/>>.
4. INVESTOPEDIA. Infrastructure development and fiscal revenue collection in Romania. [elektronický zdroj]. In: Investopedia. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.investopedia.com>>.
5. FRIEDEN, J., WALTER, S. Political Economy of the Eurozone Crisis. [elektronický zdroj]. In: Scholar at Harvard. 2017. online. [cit. 2024-01-18]. Dostupné na internete: <<https://scholar.harvard.edu/files/jfrieden/files/friedenwalter2017.pdf>>.
6. KRIESI, H., et al. West European Politics in the Age of Globalization. [elektronický zdroj]. In: Cambridge University Press. 2008. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://www.cambridge.org/core/journals/european-review>>.
7. LONDON SCHOOL OF ECONOMICS. Crisis in the Eurozone Periphery: The Political Economies of Greece, Spain, Portugal, and Ireland. [elektronický zdroj]. In: LSE 'Europe in Question' Discussion Paper Series. No. 76. 2012. online. [cit. 2024-01-20]. Dostupné na internete: <<https://www.lse.ac.uk/european-institute/Assets/Documents/LEQS-Discussion-Papers/LEQSPaper76.pdf>>.

8. EUR-LEX. Treaty on European Union (Maastricht Treaty). [elektronický zdroj]. In: EUR-Lex. 1992. online. [cit. 2024-01-17]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>.
9. GUIVERNAU, A. Economic Impact of Membership of the Eurozone. [elektronický zdroj]. In: UAO CEU. 2021. online. [cit. 2023-01-15]. Dostupné na internete: <https://www.uaoceu.es>.
10. DRAGHI, M. Central Banking in the Eurozone. [elektronický zdroj]. In: ECB Publications. 2022. online. 45 s. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu>.
11. AHEARNE, A. G., PISANI-FERRY, J. The Euro: Only for the Agile. [elektronický zdroj]. In: Bruegel Institute. 2022. online. [cit. 2024-01-22]. Dostupné na internete: <https://www.bruegel.org>.
12. MONGELLI, Mongelli, F. P.. The Path to Economic and Monetary Union in Europe. Cambridge University Press, 2019. 210 s. ISBN 978-1108479523.
13. DE GRAUWE, P. The Economics of Monetary Integration. Oxford: Oxford University Press, 2014. 10. vyd. 312 s. ISBN 978-0199684441.
14. HANS-WERNER, et al. European Monetary Integration. Cambridge: MIT Press, 2015. 276 s. ISBN 978-0262029980.
15. JAMES, H. Making the European Monetary Union. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2012. 592 s. ISBN 978-0674066830.
16. BRUNNERMEIER, M. K., JAMES, H., LANDAU, J.P. The Euro and the Battle of Ideas. Princeton: Princeton University Press, 2016. 448 s. ISBN 978-0691172927.
17. LISÝ, Ján et al. Ekonomía. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2016. 621 s. ISBN 978-80-7552-275-7.
18. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA (ECB). Convergence Report 2022. [elektronický zdroj]. In: ECB Reports. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu>.

19. LANE, P. R.. The European Financial System in the Global Context. [elektronický zdroj]. In: ECB Working Paper Series. 2023. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2568.en.pdf>>.
20. CAMPOS, N. F., MACCHIARELLI, C.. The Dynamics of the EU Integration and the Impact on the Economic Growth. [elektronický zdroj]. In: LSE 'Europe in Question' Discussion Paper Series. 2022. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://www.lse.ac.uk>>.
21. MONGELLI, F. P.. The Economic Consequences of the Euro. Palgrave Macmillan, 2021. 250 s. ISBN 978-3030505609.
22. ALLARD, C., KOEVA BROOKS, P.. The Eurozone Crisis: A Consensus View of the Causes and a Few Possible Solutions. [elektronický zdroj]. In: VoxEU.org. 2021. online. [cit. 2024-03-10]. Dostupné na internete: <<https://voxeu.org>>.
23. PADOA-SCHIOPPA, T.. The Euro and Its Central Bank: Getting United after the Union. MIT Press, 2020. 304 s. ISBN 978-0262539214.
24. VERDUN, A.. European Responses to Globalization and Financial Market Integration. [elektronický zdroj]. In: Verso Books. 2023. online. [cit. 2024-01-15]. Dostupné na internete: <<https://www.versobooks.com>>.
25. GROS, D., Alcidi, C.. Adjustment Mechanisms in a Currency Area. [elektronický zdroj]. In: CEPS Papers. 2022. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://www.ceps.eu>>.
26. EURÓPSKA KOMISIA. Romania and the Euro. [elektronický zdroj]. In: Economy and Finance. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/economy_finance/romania_and_the_euro>.
27. RUMUNSKÁ NÁRODNÁ BANKA. Exchange Rate Mechanism and Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: National Bank of Romania Publications. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://www.bnro.ro/Exchange-Rate-Mechanism-and-Euro-Adoption-1234.aspx>>.

28. EURÓPSKA KOMISIA. ERM II: EU's Exchange Rate Mechanism. [elektronický zdroj]. In: European Commission - Economy, Finance, and the Euro. online. [cit. 2024-01-20]. Dostupné na internete: <https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en>.
29. RUMUNSKÁ AKADÉMIA. Cultural and Economic Perspectives on Switching from Leu to Euro. [elektronický zdroj]. In: Academy Studies. 2023. online. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <<https://acad.ro/cultural-economic-perspectives-switching-leu-euro>>.
30. RUMUNSKÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ. Public Sentiment towards Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. 2023. online. [cit. 2024-01-16]. Dostupné na internete: <<https://rjea.ro/public-sentiment-towards-euro-adoption-in-romania>>.
31. VÉRON, N.. The International Role of the Euro. [elektronický zdroj]. In: Bruegel Policy Contribution. 2021. online. [cit. 2024-01-20]. Dostupné na internete: <<https://www.bruegel.org>>.
32. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. Convergence Criteria and Romania's Path to the Euro. [elektronický zdroj]. In: ECB Analyses. 2023. online. [cit. 2024-03-24]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence-reports-2023>>.
33. RUMUNSKÁ NÁRODNÁ BANKA. The Role of National Bank of Romania in Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: BNR Research Papers. 2023. online. [cit. 2024-02-20]. Dostupné na internete: <<https://www.bnro.ro/Research-Papers-2023-3546.aspx>>.
34. MINISTERSTVO FINANCIÍ RUMUNSKA. Strategic Framework for Euro Adoption. [elektronický zdroj]. In: Romanian Government Publications. 2023. online. [cit. 2024-02-20]. Dostupné na internete: <<https://mfinante.gov.ro/strategic-framework-for-euro-adoption.html>>.
35. EUROSTAT. Interest Rates - European Economic Forecast. [elektronický zdroj]. In: Eurostat Data Browser. 2024. online. [cit. 2024-02-10]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00097__custom_9221167/default/table?lang=en>.

36. EUROBAROMETER 487. Public Opinion on Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. In: European Commission. 2023. online. [cit. 2024-02-16]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/economy_finance/eurobarometer487>.
37. EUROSTAT. Glossary: Harmonised Index of Consumer Prices (HICP). [elektronický zdroj]. In: Eurostat Statistics Explained. 2024. online. [cit. 2024-02-10]. Dostupné na internete: <[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_\(HICP\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_(HICP))>.
38. EUROSTAT. HICP - All-items indices (base year: 2015=100). [elektronický zdroj]. In: Eurostat Data Browser. 2024. online. [cit. 2024-02-10]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_aind__custom_9206121/default/table?lang=en>.
39. INȘTITÚT PRE EKONOMICKÉ PROGNOZY. Economic Implications of Euro Adoption in Romania. [elektronický zdroj]. In: Romanian Economic Forecasts. 2023. online. [cit. 2024-02-03]. Dostupné na internete: <https://www.ipe.ro/Economic_Implications_of_Euro_Adoption>.
40. Yahoo Finance. EUR to RON Exchange Rate History. [elektronický zdroj]. In: Yahoo Finance. online. [cit. 2024-02-15]. Dostupné na internete: <<https://finance.yahoo.com/quote/EURRON%3DX/history>>.